

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/197/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5317204640
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erik Varga
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5317204640.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Erika Vargu a členov senátu - sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Róberta Urbana, v právnej veci žalobkyní: 1/ T. A., nar. X.X.XXXX, bytom H. XXX, 2/ P. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX, obe žalobkyne právne zastúpené JUDr. Annou Mozolíkovou, advokátkou so sídlom W. XXXX, H., proti žalovaným: 1/ W. W., nar. XX.X.XXXX, bytom H. XXX, 2/ W. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX, obaja žalovaní zastúpení spoločnosťou JUDr. Bohuslav Majchrák, advokát, spol. s r. o., so sídlom Fraňa Kráľa 2080, Čadca, o odstránenie stavby, na základe odvolania žalobkyní 1/ a 2/ proti uzneseniu Okresného súdu Čadca č.k. 8C/37/2017-138 zo dňa 17.4.2019, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

Žalovaní 1/ a 2/ m a j ú voči žalobkyniam 1/ a 2/ n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1.Napadnutým uznesením okresný súd (ďalej v texte aj ako súd prvej inštancie) zastavil konanie pri aplikácii § 145 ods. 1 CSP (citované v napadnutom uznesení).

2.Na odôvodnenie svojho postupu súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyne sa žalobou domáhali uložiť žalovaným 1/ a 2/ povinnosť na vlastné náklady odstrániť stavbu kanalizačnej a vodnej prípojky k rodinnému domu č. XXX v kat. úz. H., vedúcu cez pozemok CKN č. 142 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 461 m², zapísaný na LV č. XXXX kat. úz. H., upraviť zásahy do terénu a uviesť uvedený pozemok do pôvodného stavu. Na pojednávaní, po predbežnom právnom posúdení, v rámci ktorého súd konštatoval spornosť pasívnej vecnej legitímácie, žalujúca strana vzniesla ústne do zápisnice procesný návrh, ktorým žiadala pripustiť vstup ďalších subjektov do konania, a to vlastníčok nehnuteľnosti, ku ktorej bola sporná kanalizačná a vodná prípojka pripojená, konkrétne P. W. a X. Y., zároveň vzala žalobu voči doterajším žalovaným 1/ a 2/ späť. Okresný súd uznesením vstup týchto/ďalších subjektov do konania nepripustil. Ustálil, že postup žalobkyní je účelový, keďže k nemu došlo až po predbežnom právnom posúdení, a to aj napriek pokusu súdu v rámci zmierovacieho procesu pred otvorením pojednávania, v rámci ktorého produkoval totožné predbežné právne posúdenie, ako po otvorení pojednávania. Žalobkyne týmto spôsobom chceli doceliť zámenu strán v spore, ktorá už podľa CSP nie je možnou. Takéto konanie možno vyhodnotiť aj za zjavné zneužitie práva, ktoré nepožíva právnu ochranu v zmysle článku 5 CSP. Zároveň bolo nesporným, že strana žalobcov podmieňovala späťvzatie žaloby voči doterajším žalovaným pripustením vstupu ďalších žalovaných do sporového konania.

3.Následne, vzhľadom na skutočnosti, že proti uzneseniu o nepripustení vstupu ďalších subjektov do konania nie je prípustné odvolanie, resp. že došlo k účinnému späťvzatiu žaloby voči žalovaným 1/ a 2/, ktoré nie je možné vziať späť, vyzval žalovanú stranu k vyjadreniu. Právny zástupca žalovaných síce so späťvzatím žaloby nesúhlasil, neprodukoval však žiadne konkrétne skutkové tvrdenia, či dôkazy, ktoré by preukazovali vážne dôvody nesúhlasu v zmysle § 146 ods. 1 CSP. Napokon, v danej veci nejde o

prípado, keď by bolo možné aplikovať ustanovenie § 146 ods. 2 CSP, pretože určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami sporu z osobitného predpisu nevyplýva.

4.Zhrnúc konštatované, súd prvej inštancie konanie zastavil. V konaní totiž nebolo viac subjektov na žalovanej strane, voči ktorým by bolo možné v spore pokračovať.

5.O trovách konania okresný súd rozhodol podľa § 256 ods. 1 CSP, keď dospel k záveru, že žalobkyne vzali žalobu späť bez toho, aby jednoznačným spôsobom preukázali, že tak učinili pre správanie sa žalovaných, teda že by tak postupovali z dôvodu, že žalovaní sa správali v intenciách žalobného návrhu. Bolo totiž zrejmé, že k späťvzatiu došlo z dôvodu spornej pasívnej vecnej legitímácie. Iný dôvod späťvzatia žaloby nebol tvrdený.

6.Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že strana žalobkýň od okamihu oboznámenia predbežného právneho posúdenia poukazovala na potrebu aplikovať v uvedenej veci pri rozhodovaní o trovách konania § 257 CSP a prihliadať na dôvody hodné osobitného zreteľa, ktorými v danom prípade sú nesporné skutočnosti, a to že žalovaní 1/ a 2/ realizovali kanalizačnú a vodnú prípojku bez akéhokoľvek povolenia ako stavbu nedovolenú a neoprávnenú zároveň, pričom si boli vedomí, že tak robia dokonca na cudzom pozemku. Súd sa však v tomto smere stotožnil s argumentáciou žalovaných, že sa v danom prípade nezaoberal meritom veci tak, aby skutočnosti, ktoré sa ho týkali, mohli byť uplatneným dôvodom hodným osobitného zreteľa.

7.Proti tomuto uzneseniu podali odvolanie žalobkyne 1/ a 2/ domáhali sa zrušenia napadnutého uznesenia a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s vyslovením názoru, že (súd) má pokračovať v konaní so žalovanými P. W., nar. XX.X.XXXX a X. Y., nar. XX.X.XXXX a voči pôvodným žalovaným má zastaviť konanie s tým, že nárok na náhradu trov konania voči žalobkyniam neprizná pre existenciu dôvodu hodného osobitného zreteľa, spočívajúceho v tom, že neoprávnené vykopali spornú kanalizáciu a uložili potrubie na pozemku žalobkýň.

8.Podľa odvolateľiek okresný súd nesprávne právne posúdil procesné úkony žalobkýň prednesené na pojednávaní dňa 17.04.2019. Žalobkyne podali súdu návrh na pristúpenie subjektov na strane žalovaných do konania, a to P. W., rod. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX a X. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX. Rovnakým písomným podaním uplatnili aj späťvzatie žaloby voči doterajším žalovaným 1/ a 2/. Žalobkyne tak urobili na základe predbežného právneho posúdenia sporu o ktorej žiadali už pred pojednávaním. Žalobkyne si boli vedomé spornosti pasívnej vecnej legitímácie na základe argumentácie protistrany, ako i predbežného právneho posúdenia súdu. Pri podaní žaloby disponovali len zápisnicou o pojednávaní z iného konania medzi tými istými účastníkmi, týkajúceho sa práva prechodu cez sporný pozemok žalobkýň, v ktorej (zápisnici) sa k vybudovaniu spornej kanalizačnej prípojky (potrubia) v pozemku žalobkýň priznali práve žalovaní 1/ a 2/. Vybudovanie (zakopanie) tohto kanalizačného potrubia zo strany žalovaného 1/ a žalovaného 2/ bolo nepovolené z administratívnoprávneho hľadiska a neoprávnené z občianskoprávneho hľadiska a neexistujú žiadne doklady, z ktorých by bolo možné zistiť, či išlo o stavbu alebo nie, či išlo o samostatnú stavbu alebo súčasť inej stavby, prípadne iné podstatné okolnosti pre určenie pasívnej legitímácie (či žalovaní boli stavebníkmi), preto je v prvom rade potrebné prihliadnuť na skutočnosť, že do vlastníckeho práva žalobkýň bolo neoprávnené zasiahnuté a voči tomuto zásahu do vlastníckeho práva sa žalobkyne bránili podľa podkladu, ktorý mali k dispozícii.

9.Je pravdou, že cieľom žalobkýň bola procesná konvalidácia subjektov na strane žalovaných tak, aby sa mohli domôcť ochrany svojho porušeného vlastníckeho práva. Žalobkyne vzhľadom na nesplnenie podmienky nemohli podať návrh na zmenu subjektov na strane žalovaných podľa § 80 CSP, nič im však nebránilo podať procesný návrh na pristúpenie subjektov na strane žalovaných a súčasne späťvzatie žaloby voči doterajším žalovaným 1/ a 2/. Zvolenie procesného postupu, ktorý je dovolený, nie je možné považovať za zjavné zneužitie práva podľa článku 5 CSP za skutkovej situácie pri podaní žaloby a s prihliadnutím na takúto reakciu na podklade skutočností zistených na pojednávaní.

10.Ďalej odvolateľky argumentovali, že návrh na pristúpenie subjektov na strane žalovaných je svojim obsahom totožný s podaním/rozšírením žaloby o ďalších žalovaných. Predmet sporu, obsah žaloby a kto je žalovaný určuje žalobca a súd o takejto žalobe potom rozhoduje. Podľa názoru žalobkýň súd nie je oprávnený rozhodnúť o tom, kto je žalovaný, a preto pokiaľ žalobkyne svojim podaním rozšírili žalobu aj o ďalšie subjekty na strane žalovaných, určili tým, ako žalobcovia žalovaných a súd nebol oprávnený rozhodnúť o ich nepripustení. Súd v tomto prípade rozhoduje rovnako, ako je to pri späťvzatií žaloby, teda len skonštatuje zákonný následok takého úkonu. Slovo „môže“ v § 75 CSP evokuje aj možnosť súdu rozhodnúť o nepripustení subjektov do konania. Tu však treba

prihliadnuť na tú skutočnosť, že ustanovenie § 79 CSP pokrýva pristúpenie subjektov do konania ako na strane žalovaných, tak aj na strane žalobcov. Pristúpenie subjektu do konania na strane žalobcu zákon podmieňuje súhlasom takto navrhovaného subjektu na pristúpenie do konania na strane žalobcu. Logicky preto musí pre súd existovať možnosť nepripustenia subjektu do konania na strane žalobcu, napríklad pre absenciu súhlasu s takýmto vstupom subjektu na strane žalobcu. Rovnako však musí mať súd možnosť nepripustiť vstup subjektu, či už na strane žalovaného, alebo na strane žalobcu, ak by navrhovateľ označil napríklad non-subjekt. Minimálne pre tieto príkladmo uvedené skutočnosti existuje možnosť nepripustenia navrhovaného stranou označeného subjektu do konania. Uvedené sa však netýka procesného návrhu žalobkyní, kde neexistoval žiaden zákonný dôvod na rozhodnutie súdu o nepripustení navrhovaných subjektov na strane žalovaných do konania. Pokiaľ súd prvej inštancie dôvodil článkom 5 CSP, žalobkyne poukazujú na to, že sám súd skonštatoval v úvode pojednávania, že žalovaní 1/ a 2/ zjavne vybudovali neoprávnenú kanalizáciu v pozemku žalobkyní. Na tomto základe bolo preto takéto rozhodnutie súdu pre žalobkyne prekvapivé, pretože konštatovanie protiprávneho zásahu a dosiahnutie vecnej (nie procesnej) spravodlivosti odôvodňovalo vyhovie procesnému návrhu žalobkyní v súlade s článkom 2 ods. 1, článku 4 ods. 2 CSP.

11. Žalobkyne tiež zdôraznili, že súd prvej inštancie si nesprávne vybral iba späťvzatie žaloby bez pripustenia pristúpenia nových žalovaných. Žalobkyne s týmto nesúhlasia, aj keď je takéto procesné vybavenie vecí najjednoduchšie, pretože spravodlivá a účinná ochrana porušených práv podľa článku 2 ods. 1 CSP ostala v úzadí na úkor procesného riešenia sporu, ktoré prijal súd.

12. Odvolateľky sa nestotožnili ani s rozhodnutím o trovách konania, ktoré (rozhodnutie) súd prvej inštancie založil na závere, že pri späťvzati žaloby a procesnej zodpovednosti za zastavenie konania neprichádza do úvahy použitie § 257 CSP, i keby boli dané dôvody hodné osobitného zreteľa. Namietaný záver súdu je nesprávny, pretože je v rozpore so systematickou jednotlivých ustanovení CSP o náhrade trov konania. Ustanovenie § 255 CSP upravuje základné pravidlo pri neúspechu meritórnom, § 256 CSP upravuje základné pravidlo pri neúspechu procesnom. Ustanovenie § 257 CSP potom predstavuje spoločné modifikačné pravidlo k obojm uvedeným základným pravidlám, nie iba k § 255 CSP, ako to nepriamo tvrdí súd, umožňuje teda súdu vždy zväžiť všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu, zobrať do úvahy dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočne nepriznať nárok na náhradu trov súdneho konania tej strane sporu, ktorá by inak na náhradu takýchto trov konania mala v zmysle príslušných zákonných ustanovení právny nárok. Predmetné procesné ustanovenie preto predstavuje výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok a zásady zodpovednosti za zavinenie.

13. Zákonodarcu v dotknutom ustanovení § 257 CSP nielen, že nevymenúva či bližšie nešpecifikuje, aké všetky prípady možno považovať za prípady osobitného zreteľa oprávňujúce súd nepriznať nárok na náhradu trov konania, ale na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy dokonca neuvádza ani jedinú kritérium, z ktorého by bolo možné pri interpretácii obsahu pojmu „dôvody hodné osobitného zreteľa“ vychádzať. Táto skutočnosť samozrejme nie je bezúčelová, ale je naopak založená na úplne legitímnom a správnom predpoklade, že dopredu ani nie je možné presne určiť všetky okolnosti, za ktorých nebude spravodlivé zaviazat' neúspešnú stranu povinnosťou nahradit' trovy súdneho konania, respektíve okolnosti, za ktorých nebude spravodlivé zaviazat' stranu, ktorá svojím zavinením vznik trov spôsobila, aby tieto trovy protistrane nahradila. Vďaka záverom právnej doktríny a súdnej praxe je možné identifikovať viaceré východiská a limity, ktoré sú súdy pri aplikácii tohto procesného ustanovenia povinné rešpektovať. V prvom rade platí, že skutočnosť, či v danom sporovom konaní existujú dôvody hodné osobitného zreteľa oprávňujúce súd pristúpiť k aplikácii ustanovenia § 257 CSP skúma súd vždy z úradnej povinnosti, čo súd v tomto spore nevykonal, hoci boli aj tvrdené žalobkyňami, pričom nie je samozrejme vylúčené, aby nepriznanie nároku na náhradu trov konania úspešnej oprávnenej strane navrhovali aj strany sporu, prípadne, aby strany sporu z vlastnej iniciatívy uvádzali skutočnosti hodné osobitného zreteľa, ktorým by svoj návrh podporili. Moderovať možno aj nárok na náhradu trov zastaveného konania, čo potvrdil vo svojej rozhodovacej činnosti aj Ústavný súd SR (nález sp. zn. III. ÚS 98/2018 alebo sp. zn. PL ÚS 153/2018). S ohľadom na skutočnosť, že súd v úvode pojednávania sám skonštatoval, že žalovaní 1/ a 2/ neoprávnenne zasiahli do vlastníckeho práva žalobkyní a vybudovali nepovolene a neoprávnenne kanalizačné potrubie v pozemku žalobkyní, je daný vzorový príklad dôvodu hodného osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania v súlade so elementárnymi princípmi spravodlivosti, ako i pravidlami právnej i formálnej logiky, ktorá spočíva v tom, že nemôže byť zákonná „nespravodlivosť“ spočívajúca v zamietnutí žaloby alebo zastavení konania v dôsledku procesného nedostatku pasívnej vecnej legitímácie dovŕšená exponenciálnou nespravodlivosťou spočívajúcou ešte aj v priznaní plného nároku na náhradu trov konania takto úspešnej strane, ktorá inak materiálne a vecne evidentne porušila právo protistrany, v tomto prípade zasiahla do vlastníckeho práva protistrany.

Testovať jednotlivé okolnosti prípadu (dôvody hodné osobitného zreteľa) kritériom súladu prípadného rozhodnutia o (ne)priznaní nároku na náhradu trov súdneho konania s dobrými mravmi prichádza do úvahy najmä vtedy, keď by priznanie nároku na náhradu trov súdneho konania úspešnej sporovej strane zakladalo u tejto strany sporu neprimeraný a nezaslúžený prospech. Súd si je v rámci rozhodovania o priznaní nároku na náhradu trov súdneho konania vždy povinný klásť otázku, či by vzhľadom na okolnosti prípadu bolo ich priznanie jednej zo strán sporu v súlade s dobrými mravmi (resp. či by bolo príkro nespravodlivé), čo v tomto prípade je dané, pretože je evidentné, že žalovaní 1/ a 2/ protiprávne napriek sťažnostiam žalobkyň na obci vybudovali v ich pozemku kanalizačné potrubie, čím zasiahli do ich základného práva garantovaného Ústavou SR. V tomto prípade ide nepochybne a jednoznačne o dôvod hodný osobitného zreteľa na nepriznanie nároku na náhradu trov konania žalovaným spočívajúci v príkrom rozpore s dobrými mravmi i v rozpore so základným princípom spravodlivosti a elementárnej právnej i formálnej logiky.

14. V písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu žalovaní uviedli, že (čo do výroku I. o zastavení konania) ide o odvolanie podané neoprávnenými osobami. Odvolanie totiž môže podať iba osoba, ktorá rozhodnutím utrpela tzv. formálnu ujmu. Ujma sa vždy posudzuje z procesného hľadiska. Keďže žalobkyne dobrovoľne svoju žalobu vzali na pojednávaní v celom rozsahu späť, v dôsledku čoho súd konanie zastavil, keďže už nemal o čom konať, potom nemožno dospieť k žiadnemu logickému a ani rozumnému, nie to zákonnému dôvodu, že by vo vzťahu k nim a ich procesnej aktivite malo ísť o osoby, v neprospech ktorých bolo predmetné rozhodnutie vydané. Rozhodnutie bolo vydané výlučne a v súlade s procesnou požiadavkou samotných žalobkyň. Pokiaľ žalobkyne, samé priznávajú, že žalovali nesprávne subjekty, potom si samé nesú (nielen procesnú) zodpovednosť za stav, ktorý takto podanou žalobou vyvolali.

15. Pokiaľ ide o tvrdenia žalobkyň o nesprávnom neprípustení zámény subjektov, žalovaní zdôraznili, že zámena subjektov konania, ako tomu bolo za účinnosti O.s.p. nie je možná. Inými slovami, neexistuje podľa platného práva možnosť zmeniť (nahradiť) žalovanú stranu. Právna úprava sa prispôbila terminológii novej koncepcii sporového konania, vypustil sa inštitút zámény účasti, pretože v dôsledne kontradiktórnom spore má byť nedostatok vecnej legitimácie v čase začatia konania riešený výlučne novým sporom, nie „pokračovaním“ pôvodného sporu.“ Autori CSP jasne uvádzajú, že ak žalobca zažaluje nesprávny subjekt v čase podania žaloby, konvalidácia jeho nedôslednosti (vigilantibus iura) nie je možná a musí iniciovať nový spor. Je zrejme, že zámena, tak ako ju chceli urobiť žalobkyne, je neprípustná, a súčasne je zrejme, že sa nejedná a nemalo jednať o zmenu subjektov, keďže po začatí konania nenastala žiadna právna skutočnosť, s ktorou právo spája prevod práv alebo povinností - tzv. právne nástupníctvo (§ 80 ods. 1 CSP), a nemožno hovoriť ani o pristúpení subjektov, keďže žalobkyne nežiadali pristúpenie ďalších subjektov k pôvodným žalovaným. Žalobkyne jasne (podľa obsahu) žiadali zámenu subjektov, teda nahradenie pôvodných žalovaných úplne novými žalovanými. To je rozdiel medzi zámenu a pristúpením subjektov, ktorý by mal právny zástupca žalobkyň poznať. Pokiaľ žalobkyne hovoria o tom, že síce nemohli podať návrh na zmenu subjektov (nešlo o prevod ani prechod práv), nič im nebránilo podať iný procesný návrh na dosiahnutie sledovaného cieľa, takéto tvrdenie je zavádzajúce a hlavne potvrdzuje konanie nesúladne so zákonom, ktoré malo slúžiť účelovo len k zvráteniu dôsledkov súvisiacich s nesprávnym označením pasívne v spore legitimovaných subjektov. Ak totiž voči všetkým žalovaným zoberie žalobca žalobu späť (tzn. neostanú žiadni žalovaní) a súčasne žiada pripustiť nových dvoch žalovaných, potom nejde o návrh na pripustenie zmeny v zmysle § 79 CSP (t.j., aby pristúpil ďalší subjekt k existujúcim), ale zjavný návrh na zámenu subjektov, ako to poznal O.s.p., ale už nie CSP. Celkom nesprávny je aj názor žalobkyň, že návrh na zámenu subjektov je to isté čo rozšírenie žaloby o ďalších žalovaných. Rozšírenie žaloby a rozšírenie okruhu strán sporu nemá nič spoločné. Rozšírenie (zmeny) žaloby sa týka iba nároku. Na zmenu subjektov slúži iba zmena alebo pripustenie subjektov.

16. Záverom žalovaní poznamenali, že argumentácia žalobkyň o tom, z akého dôvodu žalovali nesprávny subjekt, je celkom irelevantná, keďže žalobu zoberali späť. Rovnako tak sú irelevantné aj rozhodnutia súdov označené v odvolaní, ktoré s vecou a prípadom žalobkyň nijako nesúvisia a nedávajú im za pravdu (resp. ani nemôžu, keďže boli vydané za O.s.p., ktorý umožňoval i zámenu). Dodali, že podľa CSP sa každý jeden úkon - podanie posudzuje podľa obsahu. Žalobkyne v jednom podaní zoberali späť žalobu voči žalovaným v celom rozsahu (späťvzatie žaloby) a súčasne navrhli namiesto žalovaných pripustiť nových žalovaných, potom je zrejme, že nechceli docieľiť zmenu a ani pristúpenie (niekto ku niekomu pristúpi, nie že ho nahradí), ale jednoznačne zámenu subjektov, čo je v civilnom procese neprípustný procesný úkon, ktorý nemôže požívať súdnu ochranu.

17. Pokiaľ ide o výrok o trovách konania, odvolanie tu síce podali oprávnené osoby, no opäť podľa žalovaných nemožno konštatovať nič iné, než to, že ide o absolútne nedôvodné odvolanie. Je totiž zrejme, že žalobkyne vzali žalobu späť z dôvodu, že žalovali nesprávne subjekty podľa hmotného (i procesného) práva, čo nemožno počas konania konvalidovať. Preto pokiaľ vzali žalobu späť (inak by ju súd zamietol, pozn.), a konanie bolo na ich podnet zastavené, je zrejme, že išlo iba dôvody na ich strane, ktoré im možno pričítať na ľarchu pri uložení povinnosti nahradiť trovy konania. Ak by žalovali správne subjekty, ergo nedošlo by k späťvzatiu žaloby, konanie by nebolo zastavené. Strana sporu musí niesť zodpovednosť za vznik trov druhej strane, ak toto konanie, nedôvodné, zavinila. Uvedené opäť potvrdzuje dlhý rád rozhodnutí všeobecných súdov, vrátane Najvyššieho súdu SR.

18. V písomnej reakcii na predmetné vyjadrenie žalobkyne (okrem zopakovania už prednesenej argumentácie) uviedli že stanovisko žalovaných nie je spôsobilé spochybníť ich odvolacie argumenty. Vo vyjadrení síce žalovaní používajú množstvo odkazov a citácií na rozhodnutia súdov pre vyvolanie zdania opodstatnenosti svojej argumentácie, avšak tieto buď dokladajú všeobecné skutočnosti, ktoré nie sú sporné, a preto nemajú význam pre rozhodnutie vo veci, alebo nie sú použiteľné pre odlišnosť situácie a okolností majúcej význam pre rozhodnutie v tomto konaní. Žalobkyne zdôraznili, že ak by podali návrh na pristúpenie nových subjektov na strane žalovaných popri pôvodných žalovaných, súd by musel o tomto návrhu rozhodnúť. Následne by vzali žalobu späť voči pôvodným žalovaným 1/ a 2/ a súd by voči nim žalobu zastavil, rozhodol o trovách a konal s novými subjektmi na strane žalovaných. Žalobkyne to akurát dali do jedného podania, čo však neodôvodňuje rozdielny postup vzhľadom na nepochybne prejavenu vôľu žalobkýň, čo zamýšľajú svojimi úkonmi dosiahnuť. Využitie situácie na „rýchle“ uzavretie veci však nebolo a nie je správne.

19. S ohľadom na podaný návrh na pristúpenie nových subjektov na strane žalovaných (pasívne vecne legitimovaných) a späťvzatie žaloby voči žalovaným 1/ a 2/ je napadnuté uznesenie v neprospech žalobkýň, a preto je podané oprávnenými osobami - žalobkýňami. Zastavenie konania v celom rozsahu je vždy v neprospech žalobcu, ktorý podal žalobu, ak nevzal žalobu v celom rozsahu späť. Odmietnutím odvolania by došlo k denegatio iustitiae - odňatiu základného práva žalobkýň na prístup k súdu a na súdnu ochranu podľa či. 46 ods. 1 a či. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa či. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

20. Argumentácia žalovaných ohľadne vypustenia zámeny účastníctva z CSP nezakazuje ani nevylučuje procesný postup, ktorý použili žalobkyne, a preto je dovolený bez ohľadu na skutočnosť, ako ho interpretujú žalovaní (zámena účastníctva). Rozšírenie/zmena žaloby a rozšírenie okruhu účastníkov na strane žalovaných sú totiž upravené rovnako v CSP i OSP.

21. Čo sa týka tvrdení žalovaných ohľadne trov konania, táto sa vôbec nedotýka použitia modifikačného pravidla § 257 CSP, t.j. žalovaní svojím podaním nespochybnili tvrdený dôvod hodný osobitného zreteľa (rozpor s dobrými mravmi skrz evidentné a nesporné protiprávne konanie žalovaných voči žalobkyniam) a súvisiacu komplexnú argumentáciu týkajúcu sa aplikácie modifikačného pravidla § 257 CSP umožňujúceho nepriznanie nároku na náhradu trov konania vo výnimočných prípadoch, ktorým je aj posudzovaný prípad, čo žalovaní žiadnym relevantným spôsobom nespochybnili s poukazom na vecný obsah a spôsobilosť argumentácie v odvolaní v porovnaní s vyjadrením žalovaných k odvolaniu.

22. Napokon, v poslednom vyjadrení žalovaní odkázali na svoje skoršie podanie, ktorým sa podrobne vysporiadali s odvolacou argumentáciou žalobkýň a nad tento rámec dodali, že z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3 Obo 12/2018 zo dňa 20.11.2018 (v ktorom sa riešil identický prípad), vyplýva (okrem iného), že v prípade trov konania, ak zastavenie nemožno pričítať druhej strane (napr. tým, že plnila po podaní žaloby), vždy postihne povinnosť náhrady samotného žalobcu v zmysle zásady procesného zastavenia konania (§ 256 ods. 1 CSP).

23. Navyše, pokiaľ žalobkyne stále tvrdia, že ich úkon, podľa ktorého chceli vymeniť, resp. zameniť stranu žalobcu za nových žalobcov, je platným úkonom, ide o celkom zjavne nesprávny právny názor. Preto daný postup žalobkýň možno chápať iba titulom ich účelového postoja ako neúspešnej strany zvrátiť procesné pochybenie vo vzťahu k podanej žalobe a nesprávneho určenia strany sporu na strane žalovaných. Takýmto úkonom navyše, ktorým pokiaľ chceli vziať žalobu späť a súčasne navrhnúť vstup nových žalovaných (zámena subjektov), jednoznačne obchádzajú kogentné normy zákona, čo je absolútne neprípustný procesný úkon - in fraudem legis, a to práve vo vzťahu k účelu sledovanému danými normami CSP. Úkon obchádzajúci kogentné normy zákona s cieľom dosiahnuť jeho zákonom nepredvídané účinky - zámenu strán sporu, ako učinili žalobkyne, nemôže potom požívať súdnu ochranu, preto sú tvrdenia o odopretí spravodlivosti priam absurdné.

24. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), subjektívne legitimovanou stranou sporu (§ § 359 CSP) preskúmal vec v rozsahu danom v ustanovení § 379 CSP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne

25. Primárne sa odvolací súd musel vysporiadať s námietkou (žalovaných o) prípustnosti predostretého opravného prostriedku. V tejto spojitosti je vo všeobecnosti správna argumentácia žalovaných o nedostatku subjektívnej legitimácie na podanie odvolania voči uzneseniu o zastavení konania na strane toho subjektu, ktorý vzal žalobu späť (a práve v dôsledku čoho došlo k zastaveniu konania), okolnosti súdnej veci však vykazujú špecifika, prehliadnutím ktorých by takýto prístup - odmietnutie odvolania - vykazoval znaky neprípustného formalizmu. Týmto špecifikom sú práve (vyššie opisované) okolnosti, za akých žalobkyne k späťvzatiu pristúpili, t.j. keď (bez ohľadu na právnu im/perfektnosť ich postupu) svojim konaním nesledovali úplné zastavenie konania. Z tohto dôvodu nie je možné konštatovať, že nedošlo k žiadnej (procesnej) ujme na strane žalobkýň a krajský súd preto pristúpil k odvolaciemu prieskumu.

26. Následne však, čo sa týka posúdenia ne/opodstatnenosti predloženého odvolania, krajský súd sa stotožnil s právnym rozborom predloženým vo vyjadrení žalovaných (bod 15 tohto odôvodnenia). Celá odvolacia argumentácia žalobkýň je totiž fakticky len účelovým pokusom o nápravu nesprávneho určenia pasívnej legitimácie a to procesne neprípustným spôsobom. Samotné žalobkyne nespochybňujú vypustenie inštitútu zámeny z aktuálneho/účinného procesného kódexu, ktorú okolnosť sa však pokúšajú obísť neprípustnou aplikáciou - zneužitím - iného procesného inštitútu - pristúpenia. Cieľom tohto inštitútu (pristúpenia ďalšieho subjektu - § 79 CSP), mimo rámca akejkoľvek pochybnosti, totiž nie je to, čo sledujú žalobkyne, t.j. dosiahnuť nahradenie zle označených subjektov, ktorí nedisponujú pasívnou vecnou legitimáciou. Riešením takéhoto „stavu“ je len podanie novej žaloby. Inými slovami, správne síce žalobkyne tvrdia, že vypustenie zámeny nevylučuje použitie § 79 CSP, avšak opomínajú, že je to možné len na legitímny účel, t.j. pre rozšírenie okruhu subjektov. Obdobne zavádzajúcim je argument žalobkýň o rozšírení žaloby. Svojim postupom totiž vôbec k reálnemu rozšíreniu žaloby nesmerovali, naopak, išlo práve a len o nahradenie subjektov (od začiatku) bez pasívnej vecnej legitimácie.

27. Zhrnúc opísané možno čiastkovo uzavrieť, že v spojení s právoplatným neprípustením vstupu ďalších subjektov na strane žalovaných je vecne správnym záver okresného súdu o zastavení konania.

28. Pokiaľ ide o trovy prvoinštančného konania, správnym je východiskové tvrdenie odvolateľiek o aplikovateľnosti § 257 CSP aj na prípady podľa § 256 CSP. Napriek tomu okresný súd náležite aplikoval zásadu zodpovednosti za procesné zavinenie na zastavení konania (§ 256 ods. 1 CSP), nakoľko v konkrétnostiach súdnej veci nie je daný kvalifikovaný dôvod pre odklon od tejto primárnej zásady určovania/priznávania náhrady trov konania. Výnimočnými dôvodmi pre nepriznanie náhrady trov síce môže byť aj okolnosti súdnej veci, musí však ísť o skutočnosti, ktoré je možné s rozumnou mierou istoty ustáliť za preukázané. V posudzovanej veci sa žalobkyne domáhajú zohľadniť skutočnosť, že pôvodne žalovaní 1/ a 2/ urobili zásah do predmetu ich vlastníctva (výstavbou kanalizácie a vodovodu). Odhliadnuc od už nepochybne ustálenej absencie pasívnej legitimácie žalovaných 1/ a 2/, ich obrana v spore bola (okrem iného) založená na tvrdení, že kanalizačná prípojka bola zriadená na mieste pôvodného/jestvujúceho odvodu dažďovej vody, ktorý bol vytvorený v minulosti so súhlasom právnych predchodcov žalobkýň. K vecnému/meritórnemu preskúmaniu - potvrdeniu/vyvráteniu - tejto procesnej obrany/argumentácie žalovaných v konaní nedošlo (absentuje súdom vyslovený záver o ne/opodstatnenosti tak obrany ako i žaloby) práve z dôvodu späťvzatia žaloby. Za takejto situácie teda nie je bez ďalšieho možné vysloviť žalobkýňami požadovaný rozpor konania žalovaných s dobrými mravmi ako dôvod pre výnimočné nepriznanie náhrady trov.

29. Z opísaných dôvodov odvolací súd potvrdil aj výrok o trovách prvoinštančného konania.

30. O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP. Žalobkyne - odvolateľky neboli v tomto štádiu konania úspešné, preto žalovaným vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O konečnej výške týchto trov rozhodne, po ich posúdení podľa § 251 CSP, súd prvej inštancie v zmysle § 262 ods. 2 CSP

31. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním senátu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Dovolanie je podľa § 420 CSP prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolanie možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k niektorej z uvedených väd. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť zastúpenia advokátom neplatí v prípadoch uvedených v § 429 ods. 2 CSP.